

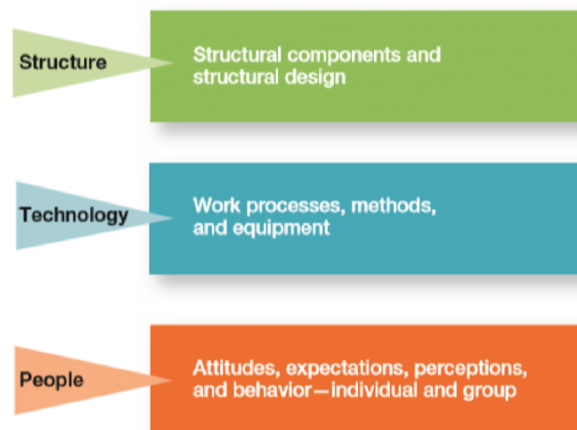
Autor: Lejla Softić, dipl.oec.¹

Vrste organizacijskih promjena

Upravljanje promjenama u suvremenom i dinamičnom poslovnom okruženju, kada se preduzeća suočavaju s potrebom implementacije novih tehnologija ili organizacijskom transformacijom, predstavlja jedan od izazova za strateški menadžment. Glavni ciljevi upravljanja organizacijskim promjenama su: minimiziranje negativnih uticaja promjena na organizaciju i zaposlenike, maksimiziranje koristi od promjena, povećanje produktivnosti i učinkovitosti, poboljšanje kvalitete proizvoda i usluga, te jačanje konkurentske pozicije preduzeća na tržištu. Uzimajući u obzir ljudski faktor, upravljanje organizacijskim promjenama ima za cilj pomoći u poboljšanju suradnje i pri angažmanu zaposlenika, te olakšati prihvaćanje i usvajanje novih procesa, tehnologija ili struktura.

Šta je upravljanje promjenama?

Upravljanje promjenama (engl. Change management) je proces koji se odnosi na planiranje, vođenje i nadzor sprovođenja promjena unutar preduzeća. Uključuje identifikaciju potrebe za promjenom, definiranje ciljeva, razvoj strategije za implementaciju promjena, komunikaciju s relevantnim dionicima, vođenje timova i pojedinaca kroz promjenu, te praćenje i evaluaciju rezultata. To je proces koji treba osigurati uspješnu implementaciju promjena unutar organizacije, minimizirati otpor, povećati suradnju i angažman zaposlenika, te ostvariti zacrtane ciljeve i koristi od promjena.

Vrste organizacijskih promjena

Organizacijske promjene mogu se manifestirati u različitim oblicima, od kojih svaki ima svoje jedinstvene karakteristike i ciljeve. Neke od najčešćih vrsta organizacijskih promjena su:

- strukturalne promjene
- tehnološke promjene
- promjene poslovnih procesa
- promjena organizacijske kulture
- strateške promjene
- spajanja i akvizicije
- promjene vođstva.

Različite vrste organizacijskih promjena međusobno se ne isključuju i često su povezane. U preduzeću se može istovremeno ili uzastopno odvijati više vrsta promjena, kako bi se na adekvatan način izvršilo prilagođavanje trenutnog poslovanja unutarnjim i vanjskim faktorima uticaja. Značaj pojedinih vrsta organizacijskih promjena može varirati ovisno o specifičnoj industriji, dinamici tržišta, organizacijskoj

softconsulting

zrelosti preduzeća i spremnosti zaposlenika da prihvate organizacijske promjene. Strateški menadžment treba pažljivo procijeniti jedinstvene okolnosti u kojima preduzeće trenutno posluje, a zatim odrediti prioritet vrstama promjena koje će imati najznačajniji i najpozitivniji učinak na realizaciju strateških ciljeva preduzeća.

Adaptivne vs. transformacijske promjene

Adaptivne promjene su male, postupne, promjene koje organizacije usvajaju kako bi odgovorile na potrebe koje se razvijaju tokom vremena. Obično se radi o manjim modifikacijama i prilagodbama koje menadžeri sprovode pri implementiranju poslovne strategije. Tokom cijelog procesa promjena menadžment može dodavati, oduzimati ili usavršavati trenutne poslovne procese i na taj način vršiti proces organizacijskih promjena.

Transformacijske promjene imaju veći opseg od adaptivnih promjena. Često mogu uključivati istodobnu promjenu misije i strategije, organizacijske strukture ili suradničkog tima, individualnih i organizacijskih performansi ili poslovnih procesa. Zbog svog opsega transformacijske promjene obično zahtijevaju znatnu količinu vremena i energije kako bi se uspješno provele. Iako to nije uvijek slučaj, transformacijske promjene se često provode kao odgovor na vanjske faktore uticaja (npr. novi konkurent ili problemi u lancu opskrbe itd.)

Mnoge organizacijske promjene mogu biti između adaptivnih i transformacijskih, a strateški menadžeri moraju razumjeti da proces upravljanja organizacijskim promjenama treba biti prilagođen jedinstvenim izazovima i zahtjevima konkretne poslovne situacije.

Organizacijska obnova

Organizacijska obnova (engl. Organizational renewal) predstavlja ponovno osmišljavanje poslovnog modela i organizacije preduzeća. Ovaj proaktivan pristup organizacijskim promjenama treba osigurati da preduzeće ostane relevantno, konkurentno i prilagodljivo u poslovnom okruženju koje se brzo razvija. Zahtijeva predanost vođstva, stratešku viziju, inovativnost i kulturu kontinuiranog učenja. To je namjeran i proaktivan napor organizacije da se revitalizira i pomladi kao odgovor na unutarnje ili vanjske pritiske. Usmjeren je na prilagodbu novim uvjetima, povećanje konkurentnosti i osiguranje dugoročne održivosti.

Organizacijska obnova potvrđuje da suvremena preduzeća djeluju u dinamičnim okruženjima koja se razvijaju. Uključuje prepoznavanje novih trendova, promjena u potrebama kupaca, napretka u tehnologiji ili promjena u propisima. S obzirom da zahtijeva procjenu strateškog smjera, ciljeva i prioriteta preduzeća potrebno je izvršiti kritičko ispitivanje postojećeg poslovnog modela i ponude vrijednosti. Ovaj proces organizacijskih promjena osigurava da preduzeće ostane usklađeno sa svojom svrhom i učinkovito odgovori na zahtjeve tržišta.

Zaključak

Učinkovito upravljanje organizacijskim promjena zahtijeva odgovarajuću pripremu. Priprema za organizacijsku promjenu omogućava vođama da razviju jasnu viziju, stvore sveobuhvatnu strategiju i njeguju potrebne vještine za vođenje organizacije kroz proces promjene. Priprema, bez obzira o kojoj vrsti organizacijskih promjena se radi, je ključna za uspješnu implementaciju promjena i u značajnoj mjeri utiče na poboljšanje sposobnosti preduzeća da se prilagodi, raste i napreduje u poslovnom okruženju koje se stalno razvija. Na taj način uspostavlja se osjećaj svrhe, smjera i povjerenja među zaposlenicima i drugim dionicima, kako bi se stvorio pozitivan zamah i zajednička predanost za poduzimanje željenih organizacijskih promjena.